

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçe Versiyonu

Hatice Odacı¹, Feridun Kaya² ve Özge Kınık^{*3}

Öz

Bu çalışmanın amacı, Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçe formunun psikometrik özelliklerini araştırmaktır. Araştırmanın örneklemini 133'ü (% 56.6) kadın, 102'si (% 43.4) erkek, toplam 235 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Akademik Yaşam Doyum Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği, Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği ve İki Boyutlu Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler doğrulayıcı faktör analizi, korelasyon analizi ve bağımsız örneklemler için t testi analizleriyle değerlendirilmiştir. Faktör analizi sonuçları ölçeğin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğunu doğrulamıştır. Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin ölçüt bağımlı geçerliğinin tespiti kapsamında üniversite öğrencilerinin akademik yaşam doyumları ile yaşam doyumları, pozitif duygu durumları, benlik saygısı ve genel not ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunurken negatif duygu durumları ile negatif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin akademik yaşam doyumlarını ölçmede kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar Sözcükler

Akademik yaşam doyumu
Yaşam doyumu
Ölçek uyarlama

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi

10 Eylül 2020

Kabul Tarihi

03 Mart 2021

Makale Türü

Araştırma Makalesi

DOI: 10.12984/egeefd.793020

Turkish Version of the Academic Life Satisfaction Scale

Abstract

The aim of this study was to examine the psychometric properties of the Turkish version of the Academic Life Satisfaction Scale. The sample in the research comprised a total of 235 university students, including 133 females (56.6 %) and 102 males (43.4 %). Instruments used in the research included the Demographic Information Form, Academic Life Satisfaction Scale, Life Satisfaction Scale, Positive and Negative Affect Scale, and Two-Dimensional Self-Esteem Scale. Confirmatory factor analysis, correlation analysis, and the independent samples *t* test analysis were used in the analysis of the data. Factor analysis results confirmed the scale had a two-factor structure. Within the scope of criterion-related validity for the Academic Life Satisfaction Scale, positive significant correlations were detected between academic life satisfaction and life satisfaction, positive affect, self-esteem and academic achievement, while a negative significant correlation was identified between academic life satisfaction and negative affect among university students. In light of the obtained findings, the Academic Life Satisfaction Scale is a valid and reliable instrument to measure academic life satisfaction among Turkish university students.

Keywords

Academic life satisfaction
Life satisfaction
Scale adaptation

Article Info

Received

September 10, 2020

Accepted

March 03, 2021

Article Type

Research Paper

Atf. Odacı, H., Kaya, F. ve Kınık, Ö. (2021). Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçe versiyonu. *Ege Eğitim Dergisi*, 22(1), 1-15. doi: 10.12984/egeefd.793020

¹ Karadeniz Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Türkiye, hatodaci@hotmail.com

² Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Türkiye, feridunkaya25@gmail.com

* Sorumlu Yazar / Corresponding Author

³ Söğüt İlkokulu, Türkiye, another-oz@hotmail.com

Extended Abstract

Introduction

The university years are an important period when the individuals progress on their path to obtaining a profession and works to fulfill their responsibilities while living independently of their family for the most part. Additionally, the university years are equivalent to the first stages of the adult period in terms of development, which is a time when individuals begin to think about the need to fulfil responsibilities of the adult world like finding a job and starting a family (Levinson, 1986). The developmental characteristics and responsibilities encountered by university students brings up the issue that their performance during the university period may be affected by many social and psychological factors. One of these factors is predicted to be satisfaction related to academic life. Academic life satisfaction includes the individual's satisfaction with experiences on campus, adjustment to the academic environment, and positive assessments about learning activities (Nogueira, Antunes, & Sequeira, 2019). Just as the performance displayed by university students in their academic lives is important for them, it is considered to be important in terms of contributing to a well-educated labor force for countries. It appears that in order for university students to be able to display full performance in their academic lives, they must obtain satisfaction from their academic lives. Thus, studies focusing on psychological and demographic variables related to the academic life satisfaction of individuals become more important. There are studies in the literature dealing with general life satisfaction of university students (Bukhari & Saba, 2017; Kupcewicz, Grochans, Mikla, Kaducakova, & Jozwik, 2020; Mahanta & Aggarwal, 2013). However, in spite of all situations indicating the importance and necessity of studies mentioned above, there are a limited number of studies found about the academic life satisfaction of individuals. There may be different reasons for this gap in the literature. One of these reasons may be that there are limited numbers of psychometric measurement tools to measure the academic life satisfaction of individuals. When studies with participation of Turkish university students are examined, there is no adapted or originally developed scale to perform psychometric investigations which make it possible to quantitatively measure the satisfaction that Turkish university students obtain from their academic lives.

In light of this information, this study aimed to adapt the Academic Life Satisfaction Scale developed by Nogueira, Antunes and Sequeira (2019) into Turkish. Additionally, within the scope of the research, the correlations between academic life satisfaction among university students with a variety of variables (life satisfaction, positive-negative affect, self-esteem) were investigated.

Method

The study group in the research comprised 235 university students (133 female, 102 male) attending Bayburt University. The ages of participating university students varied from 18 to 30 years. Students who participated in the research were attending the faculty of education, faculty of health sciences, and faculty of humanities and social sciences. When the relevant literature was investigated, it appeared that each marker measured required at least 15 units in terms of sample size (Stevens, 2009). According to this criterion, the number of participants in the study group was sufficient. The research used the Academic Life Satisfaction Scale, Life Satisfaction Scale, Two-Dimensional Self-Esteem Scale, Positive-Negative Affect Scale, and Demographic Information Form.

Before adapting the Academic Life Satisfaction Scale to Turkish, necessary permission was granted by the researchers who developed the original form, and ethics permission was requested from Bayburt University Ethics Committee. After receiving ethics committee permission, the translation to Turkish, validity and reliability studies for the Academic Life Satisfaction Scale were completed. With the aim of identifying the linguistic validity of the scale, items on the scale were translated to Turkish by three academics with advanced proficiency in English. Later the scale form prepared online was sent to students by the researchers in order to determine the validity and reliability of the scale. The scales were completed online and lasted around 15 minutes.

Findings

Confirmatory factor analysis (CFA) was used with the aim of testing the construct validity of the Academic Life Satisfaction Scale. Before beginning confirmatory factor analysis, missing data or mistaken entries, anomalous and end values were determined. After determining there were no anomalous or end values among the data, the normality assumption was tested. The skewness and kurtosis values were examined for normality analysis. For the 8-item scale, the skewness values were between -.91 and .88 with kurtosis values from -.92 to .18. Data in the research abided by the normality assumption as the skewness and kurtosis values for the data were between (+2 and -2) (George & Mallery, 2019). After determining that the normality assumption was met, confirmatory factor analysis studies began. Within the scope of confirmatory factor analysis, multiple fit indices were investigated. Findings from multiple fit indices ($\chi^2 / df = 2.16$, NNFI = .96, CFI = .98, SRMR = .042, RMSEA = .070) showed the model was suitable according to the fit index values (Bayram, 2016; Kline, 2016; Meydan & Şeşen, 2011; Tabachnick & Fidell, 2014).

Within the scope of the criterion-dependent validity studies, correlations were investigated between points obtained by university students from the Academic Life Satisfaction Scale (ALSS), with the Life Satisfaction Scale (LSS), Positive-Negative Affect Scale (PNAS), and Two-Dimensional Self-Esteem Scale (TDSES). The results of correlation analyses indicated that the total points obtained from the academic life satisfaction scale had positive significant correlations with positive affect ($r = .46, p < .01$), life satisfaction ($r = .46, p < .01$), self-liking subscale ($r = .37, p < .01$), and self-efficacy subscale ($r = .33, p < .01$) of self-esteem, total self-esteem ($r = .39, p < .01$), and general mean grades ($r = .24, p < .01$). The total points obtained from the academic life satisfaction scale had a negative significant correlation with negative affect ($r = -.34, p < .01$).

Within the scope of reliability studies for the Turkish version of the Academic Life Satisfaction Scale, corrected item-total correlations and differences in item points between upper 27 % - lower 27 % groups were documented to be significant and at desired levels. Additionally, within the scope of reliability studies for the Academic Life Satisfaction Scale (ALSS), the internal consistency coefficient for the scale was (α) .82, with split-half reliability correlation coefficients ($r = .70$), test-repeat test reliability ($r = .76$) and construct reliability coefficient calculated as .86. When the findings are assessed within the context of existing knowledge in the literature (Field, 2013; Hair, Hult, Ringle, & Sarstedt, 2016; Kalaycı, 2009; Nunnally & Bernstein, 1994; Şencan, 2005), it was determined the scale had sufficient levels of reliability.

Discussion and Conclusion

CFA confirmed the 8-item and two-dimensional original factor structure of the Academic Life Satisfaction Scale for a sample comprising Turkish university students. This structural model, created as a result of CFA, was identified to have good levels for all fit indices (Bayram, 2013; Tabachnick & Fidell, 2014). Additionally, the study concluded that the mean total points for the Academic Life Satisfaction Scale were positively significantly correlated with positive affect, life satisfaction, total points and subscales (self-liking and self-efficacy) for self-esteem and general mean grades. Mean points on the Academic Life Satisfaction Scale had negative significant correlation with negative affect. There are limited numbers of studies in the relevant literature supporting the research results (Balkıs & Duru, 2016, 2017). As the satisfaction that university students receive from academic life increases, it is considered they may assess their life in general more positively. It may be assessed as an expected outcome that individuals satisfied with academic life have increased positive affect and reduced negative affect linked to this situation. Additionally, individuals satisfied with their academic lives may display their academic capabilities in the best way, and linked to this, are expected to have increased school success. Within the scope of the research, limitations are assessed and recommendations are made for future studies.

Giriş

Pozitif psikolojinin sıklıkla ele aldığı fenomenlerden biri olan öznel iyi oluş, bireylerin yaşamlarına dair öznel değerlendirmeleri sonucu ortaya çıkan iyi olma durumudur (Diener ve Ryan, 2009). Bireylerin yaşamlarının geneline yönelik bu öznel değerlendirmeleri, olumlu ve olumsuz duygulanımlarıyla beraber, yaşamlarının genelinde ve belirli alanlarda (iş, aile, boş zaman, ekonomik, sağlık) duydukları doyum ile ilişkili bulunmuştur (Diener, Suh, Lucas ve Smith, 1999). Öznel iyi oluşun anahtar göstergelerden biri olarak kabul edilen yaşam doyumunu ise, genel yaşam kalitesinin öznel bir değerlendirmesidir (Diener ve Diener 1995). Bireylerin yaşamlarının geneline yönelik duydukları doyumun, onların benlik saygısını (Hawi ve Samaha, 2017), psikolojik dayanıklılıklarını (Ülker Tümlü ve Receptoğlu, 2013), yaşam amaçlarını (Olcay, Rijavec ve Ljubin Golub, 2019) akademik başarılarını, akademik öz yeterliklerini ve stres düzeylerini (Antaramian, 2017) etkilediğini ortaya koyan çalışmalar mevcuttur. Bireyler yaşam doyumlarını değerlendirebilmek için çeşitli yaşam alanlarından memnuniyetlerini dikkate alırlar. İş, sağlık ve finansal yaşam alanlarında duyulan memnuniyet, genel yaşam doyumunu tahmin etmede bağımsız olarak etkilidirler (Ilies, Yao, Curseu ve Liang, 2018). Bireylerin yaşamlarının geneline yönelik doyumlarının çeşitli değişkenler ile ele alındığı çalışmalar olmakla beraber, yaşamın özel bir alanı olarak akademik yaşamlarına yönelik duydukları doyumunu ele alan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir. Oysaki akademik yaşam doyumunu, öğrencilerin kampüsteki yaşam deneyimlerini, akademik ortama uyum kalitelerini gösteren karmaşık ve çok etkenli önemli bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bunların yanı sıra akademik yaşam doyumunu, öğrencilerin öğrenme faaliyetlerine karşı olumlu duygu ve tutumlarını da içerir (Nogueira, Antunes ve Sequeira, 2019). Akademik yaşam doyumunu ile ilgili kısıtlı literatürde, öğrencilerin akademik yaşam doyumlarının akademik ertelemeleri, akademik performansları, olumsuz negatif inançları, olumsuz duygulanımları ile negatif yönde ilişki gösterdiği gözlemlenirken; olumlu duygulanım ve öz düzenleme becerileri ile pozitif yönde ilişkili olduğunun (Balkıs, 2013, 2016, 2017) altı çizilmektedir. Akademik yaşam doyumunun çeşitli psikolojik değişkenler ile ilişkisini ortaya koyan sınırlı sayıda çalışmaları, bu alanda yapılacak farklı çalışmaların gerekliliğini akla getirmektedir. Bireylerin akademik yaşam doyumlarıyla ilgili çalışmaların yapılabilmesi ise psikometrik incelemeleri yapılmış ölçme araçlarının geliştirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Literatürde bireylerin akademik yaşam doyumlarını ölçen bazı ölçme araçları (Kumar, 2006; Nogueira, Antunes ve Sequeira, 2019; Schmitt, Oswald, Friede, Imus ve Merritt, 2008) mevcuttur. Bunlardan bir tanesi de Nogueira ve diğerleri (2019) tarafından geliştirilen Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği (Academic Life Satisfaction Scale)'dir. 8 maddelik kısa bir ölçek olan Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği, diğer ölçeklerden farklı olarak akademik yaşama yönelik doyumunu tek bir boyutta değil, akademik ve kişisel doyum boyutları ile ele almaktadır. Ölçeğin bu özelliğinin akademik yaşama yönelik doyumun daha derinlemesine ele alınmasını sağladığı düşünülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde Türk kültürü için hazırlanmış ya da Türk kültürüne uyarlanmış bir akademik yaşam doyumunu ölçeğine rastlanmamıştır. Konuyla ilgili yukarıda ifade edilen literatür boşluğu göz önüne alınarak bu çalışmada, Nogueira, Antunes ve Sequeira (2019) tarafından geliştirilen Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır.

Bireylerin akademik yaşam doyumlarını ölçmeyi amaçlayan Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlandığı bu çalışmanın, kapsamı içine aldığı örneklem grubu açısından da önemli olduğu düşünülmektedir. İnsan yaşamında kritik öneme sahip erken yetişkinlik dönemi üniversite yıllarını da içine almaktadır. Erken yetişkinlik, gençler için sosyal ve psikolojik açıdan isteklerini oluşturma ve sürdürme, toplumda bir iş bulma, bir aile kurma ve dönemin sonunda yetişkin dünyasında istenilen bir konuma ulaşma dönemidir. Bu sorumluluklar aynı zamanda ezici stres kaynaklarını da beraberinde getirmektedir (Levinson, 1986). Üniversite öğrencilerinin üniversite öğrenimlerinden bir mesleğe ya da lisansüstü eğitime hazırlanma, istihdam imkânları yakalama, kendini geliştirme gibi çeşitli beklentileri vardır (Korukoğlu, 2003; Şahin, Zoraloğlu ve Fırat, 2011). Bu beklentileri gerçekleştirmeye çalışan üniversite öğrencileri aynı zamanda akademik sorunlar başta olmak üzere sosyal ve duygusal sorunlarla baş etmek zorunda kalmaktadırlar (Cizir, 2005; Erkan, Özbay, Çankaya ve Terzi, 2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçlarını gerçekleştirebilmeleri ve üniversite yıllarını verimli bir şekilde geçirmeleri, doyum sağladıkları bir akademik yaşantıya sahip olmaları ile mümkün görünmektedir. Bu durum, bireylerin akademik yaşam doyumlarını ele alan çalışmaları ve bu çalışmalarda kullanılacak ölçme araçlarını önemli hâle getirmektedir.

Tüm bu gelişimsel özelliklerin yanı sıra ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin en önemli göstergelerinden birinin iyi yetişmiş insan gücü olduğu göz önüne alındığında, üniversite öğrencilerinin akademik performanslarının onların kişisel başarıları kadar ülkelerin bilimsel gelişmeleri için de önemli olacağı söylenebilir. Üniversite öğrencilerinin üniversitede gösterdikleri performansın en önemli yordayıcısı ise akademik performanslarıdır. Akademik performansı etkileyen faktörlerin belirlenmesi, akademik ve duygusal yönden problem riski altındaki öğrencilere yönelik müdahalelerin ve destek hizmetlerinin verilmesini kolaylaştırabilir (McKenzie ve Schweitzer, 2001). Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin psikometrik çalışmaları yapılarak Türk kültürüne kazandırılmasının, Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin akademik yaşam doyumlarını psikolojik ve demografik değişkenlerle derinlemesine ele alacak olan araştırmaları mümkün hâle getireceği öngörülmektedir.

Bu araştırmanın amacı Nogueira ve diğerleri (2019) tarafından geliştirilen Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılmasıdır.

Yöntem

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçeye Çevrilmesi ve Uyarlanması

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanma aşamasında ölçek uyarlama işlemleriyle ilgili gerekli izinler alındıktan sonra çeviri işlemi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda öncelikle ölçek maddelerinin çevirilerini gerçekleştirmek amacıyla Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında uzman ve İngilizceye hâkim olan üç akademisyen tarafından ölçek maddeleri Türkçeye çevrilmiştir. Araştırmacılar daha sonrasında bir araya gelerek çeviri yaptıkları ölçek maddelerini karşılaştırmışlardır. Yapılan karşılaştırma sonrasında her madde için ortak karar verilmiş ve Türkçe bir taslak form elde edilmiştir. Araştırmacılar taslak formu, ölçme ve değerlendirme ilke ve tekniklerine uygunluğu açısından değerlendirmesi için bir ölçme ve değerlendirme uzmanına; Türk diline uygunluğu açısından değerlendirmesi için bir Türkçe uzmanına ve konu ile ilgili çalışma yapan iki psikolojik danışma ve rehberlik alan uzmanına başvurmuşlardır. Gönderilen formlara gelen yanıtlar sonrası ölçek maddelerinin tamamının uygun olduğu bildirilmiş ve Türkçe ölçeğin nihai uygulama formu oluşturulmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Bayburt Üniversitesinde öğrenim gören 133'ü (% 56.6) kadın, 102'si (% 43.4) erkek toplam 235 öğrenci oluşturmuştur. Katılımcıların yaşları 18 ile 30 arasında ($\bar{X} = 21.23$, $SS = 2.16$) değişmektedir. Öğrencilerden % 51.5'i (121 öğrenci) eğitim fakültesi, % 21.7'si (51 öğrenci) sağlık bilimleri fakültesi ve % 26.8'i (63 öğrenci) insan ve toplum bilimleri fakültesinde öğrenim gördüklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan % 28.5'i (67 öğrenci) birinci sınıfa, % 26.0'ı (61 öğrenci) ikinci sınıfa, % 19.6'sı (46 öğrenci) üçüncü sınıfa ve % 26.0'ı (61 öğrenci) dördüncü sınıfa devam ettiklerini bildirmişlerdir. Kişisel bilgi formunda çalışmanın sonuçlarının kendileriyle paylaşılmasını isteyenlerden oluşan 54 kişiye yapılan görüşmeler sonucunda ölçek 3 hafta sonra tekrar uygulanmış ve böylece test-tekrar test güvenirliliği hesaplanmıştır. Alanyazın incelendiğinde örneklem büyüklüğü ile ilgili olarak ölçülen her bir gösterge değişkenin 15 birime sahip olmasının gerekliliğinden söz edilmektedir (Stevens, 2009). İfade edilen ölçütlere göre araştırmanın çalışma grubunda bulunan katılımcı sayısının yapılan çalışmalar için yeterli olduğu ifade edilebilir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu. Araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ile çalışmaya katılan üniversite öğrencileri hakkında betimleyici bilgilerin toplanması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda yaş, cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte türü, sınıf düzeyi ve genel not ortalamalarının sorgulandığı ifadeler Kişisel Bilgi Formuna dâhil edilmiştir.

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği (AYDÖ). Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği, bireylerin akademik yaşamlarından aldıkları doyumlarını belirlemek amacıyla Nogueira ve diğerleri (2019) tarafından geliştirilmiştir. Maddeler "1" kesinlikle katılmıyorum ile "5" kesinlikle katılıyorum arasında 5'li likert derecelendirme anahtarı üzerinde yanıtlanmaktadır ve ölçek toplam 8 maddeden oluşan bir ölçme aracıdır. Nogueira ve diğerleri (2019) ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri açımlayıcı faktör analizi sonucunda iki alt boyutun toplam varyansın % 57.24'sini açıkladığı belirlenmiştir. Bu boyutları kişisel doyum ve akademik ortamdan doyum olarak isimlendirmişlerdir. Bulgular incelendiğinde ölçeğin madde faktör yüklerinin akademik ortamdan doyum alt boyutu için .50 ile .80 ve kişisel doyum alt boyutu için ise .68 ile .74 arasında değiştiğini tespit etmişlerdir. Ölçeğin güvenilirlik analizleri sonucunda ise kişisel doyum alt boyutu için iç tutarlık katsayısı (α) .72, akademik ortamdan doyum alt boyutu için (α) .74 ve ölçeğin geneli için ise (α) .80 olduğu belirlenmiştir (Nogueira ve diğerleri, 2019). Ölçeğin puanlanması ise kişisel doyum ve akademik ortamdan doyum alt boyutları için en düşük 4, en yüksek 20; toplam ölçek için ise en düşük 8 en yüksek 40 puan şeklinde hesaplanmaktadır. Ölçekten alınabilecek yüksek puanlar akademik yaşam doyum düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ). Bireylerin yaşamdan aldıkları doyumunu belirlemek amacıyla Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilmiştir. 5 maddeden oluşan ve 7'li likert tipi bir ölçme aracıdır. Ölçeğin güvenilirlik analizlerinde iç tutarlık katsayısı (α) .87 olarak bildirilmiştir. Türk kültürü için uyarlanma çalışması, Durak, Durak ve Gençöz (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. Türkçe uyarlanma çalışması yapılan ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (α) .81 olarak rapor edilmiştir. Bu araştırma kapsamında çalışma grubundan toplanılan verilere ilişkin iç tutarlık katsayısı ise (α) .91 olarak hesaplanmıştır.

Pozitif - Negatif Duygu Ölçeği (PNDÖ). Bireylerin olumlu ve olumsuz duygulanım düzeylerini ölçmek amacıyla Watson, Clark ve Tellegen (1988) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 5'li likert tipi ve iki farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı (α) .85 ve .89 olarak rapor edilmiştir. Ölçeğin Türk kültürü için uyarlanma çalışması Gençöz (2000) tarafından gerçekleştirilmiştir. Uyarlanma çalışması kapsamında ölçeğin iç tutarlık

katsayısı (α) .83 ve .86 olarak bulunmuştur. Bu araştırma kapsamında çalışma grubundan toplanılan verilere ilişkin pozitif duygu için iç tutarlık katsayısı ise (α) .87, negatif duygu için iç tutarlık katsayısı ise (α) .85 şeklinde hesaplanmıştır.

İki Boyutlu Benlik Saygısı Ölçeği (İBBSÖ). Tafarodi ve Swan (2001) tarafından İki Boyutlu Benlik Saygısı Ölçeği (kendini sevme ve öz-yeterlik) bireylerin benlik saygısını ölçmek amacıyla Tafarodi ve Swan (2001) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 5'li likert tipi 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte bulunan maddelere örnek olarak kendini sevme boyutunda "Kendimle oldukça barışığım" ve öz-yeterlik boyutunda ise "Birçok konuda oldukça başarılıyım" maddeleri gösterilebilir. Türk kültürü için uyarlama çalışması Doğan (2011) tarafından yapılan ölçeğin yapı geçerliği DFA ile yapılmış ve ölçeğin iki boyutlu faktör yapısının doğrulandığı tespit edilmiştir. Uyarlama çalışması yapılan ölçeğin iç tutarlık katsayısının öz yeterlik alt boyutu için (α) .74, kendini sevme alt boyutu için (α) .83 olduğu bildirilmiştir. Ölçekte "Kendimle oldukça barışığım" ve "Kendi değerimden eminim" gibi maddeler bulunmaktadır. Bu araştırma kapsamında çalışma grubundan toplanılan verilere ilişkin öz yeterlik alt boyutu iç tutarlık katsayısı (α) .83, kendini sevme alt boyutu için (α) .90 ve toplam ölçeğin iç tutarlık katsayısı (α) .91 olarak hesaplanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'ni Türkçeye uyarlama ve veri toplama işlemlerinden önce gerekli kişi ve kurumlardan izin alma süreci gerçekleştirilmiştir. İlk olarak Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'ni geliştiren araştırmacılardan ölçeğin Türkçeye uyarlanabilmesi için elektronik posta yoluyla izin istenmiştir. Ölçeğin orijinal formunu geliştiren araştırmacıların onayı alındıktan sonra, Bayburt Üniversitesi'nin Etik Kurulu'ndan Etik Kurul Belgesi alınmıştır. Araştırmacılar ölçeğin Türkçeye çevrilmesi çalışmalarını yürüterek ölçeğin Türkçe nihai formunu oluşturmuşlardır. Türkçe formun oluşturulmasıyla birlikte veri toplama süreci başlatılmıştır. Veri toplama süreci 2020-2021 akademik yılında gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek için araştırmacılar tarafından çevrimiçi olarak hazırlanan veri toplama araçları öğrencilere gönderilmiştir. Ölçeklerin öğrencilere elektronik ortamda ulaştırılmasında diğer akademisyenlerden yardım alınmıştır. Veri toplama araçlarının cevaplandırılmasına geçilmeden önce katılımcı öğrenciler araştırmanın amacını ve verilerin gizli tutulacağını belirten bir metin yoluyla bilgilendirilmişlerdir. Sözü edilen bu bilgilendirme sayfasının sonunda öğrencilerinin araştırmaya katılmaya gönüllü olup olmadıklarını soran bir madde konulmuştur. Sadece gönüllü olduğunu beyan eden öğrenciler araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçlarını doldurmuşlardır.

Veri Analizi

Türkçeye uyarlanan Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin yapı geçerliğini incelemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi'nden (DFA) yararlanılmıştır. Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin ölçüt bağımlı geçerlik çalışmasında literatürde güvenilirlikleri hesaplanmış araştırmalarda genel olarak kullanılan Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ);Deiner ve diğ., 1985; Durak, Durak ve Gençöz, 2010), Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği (PNDÖ) (Watson ve diğ., 1988; Gençöz, 2000) ve İki Boyutlu Benlik Saygısı Ölçeği (İBBSÖ) (Tafarodi ve Swan, 2001; Doğan, 2011) ve genel not ortalamalarından yararlanılmıştır. Ayrıca ölçeğin güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla yapısal güvenilirlik, ölçeğin iç tutarlık katsayısı ile iki yarı güvenilirlik düzeyi ve test tekrar test güvenilirliği hesaplanmıştır. Bu çalışmalara ek olarak maddelerin ayırt etme gücünü ortaya çıkarmada bağımsız örneklem t testi kullanılarak her bir madde için üst % 27 ve alt % 27 grup ortalamaları arasında manidar bir fark olup olmadığına bakılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 21.0, LISREL 8.71 programları aracılığıyla incelenmiştir.

Etik Konular

Araştırma için, etik kurul izni alınmıştır. Tüm katılımcılara araştırma ile ilgili bilgilendirilmiş onam formu sunulmuştur. Veriler, araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerden toplanmıştır.

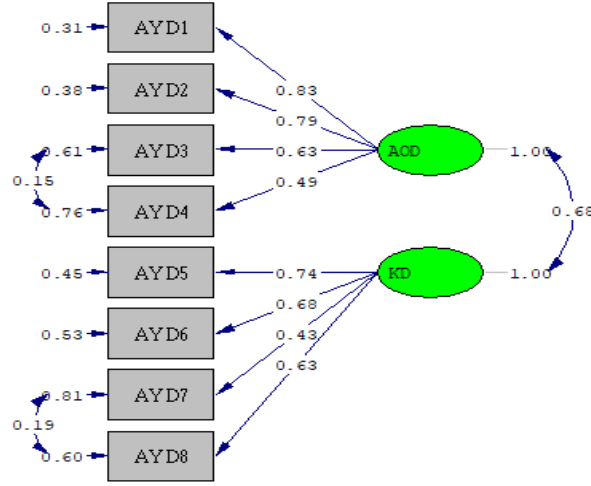
Bulgular

Türkçeye çeviri işlemi tamamlandıktan sonra 8 maddelik ölçek, 235 üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizine geçilmeden önce verilerde eksik veya yanlış girişlerin olup olmadığı kontrol edilmiştir. Sonraki aşamada veri setinde uç değer ya da aykırı değer olarak ifade edilen değerlerin olup olmadığına da bakılmıştır. Veriler arasında aykırı değerlerin olmadığı belirlendikten sonra normallik varsayımı test edilmiştir. Normallik analizleri için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. 8 maddelik ölçek maddelerinin değerleri incelendiğinde çarpıklık değerlerinin -.91 ile .88 arasında, basıklık değerlerinin ise -.92 ile .18 arasında olduğu görülmüştür. Veri setinde bulunan değerlerin 0'a yakın olması ve çarpıklık ve basıklık değerlerinin (+2, -2) arasında olması normallik varsayımının karşılandığını (George ve Mallery, 2019) göstermektedir.

Yapı Geçerliği Çalışması

Doğrulayıcı faktör analizi (DFA), örtük değişkenler ile ilgili kuramların test edilmesi yöntemine dayanan gelişmiş bir tekniktir (Tabachnick ve Fidell, 2014). DFA kapsamında maksimum olasılık faktör analizi faktörleştirme tekniği kullanılmıştır. DFA için çoklu uyum indekslerinden yararlanılmıştır. Uyum indekslerinde genelde olduğu

gibi CFI ve NFI için $> .90$, ve RMSEA ve SRMR için $< .08$ ölçüt olarak alınmıştır (Bayram, 2016; Hu ve Bentler, 1999; Kline, 2016; Şimşek, 2007). Ayrıca RMSEA değeri için $.05$ 'in altında olanların iyi uyum verdiği, 0.08 'in altında olanların kabul edilebilir olduğunu $.10$ 'nun üstünde değerlerin kabul edilmemesi gerektiği ifade edilirken $.08$ ile $.10$ arasında bulunan değerlerin vasat uyum verdiği belirtilmektedir (Brown, 2015). Akademik Yaşam Doyum Ölçeği'nin tek düzeyli DFA sonuçları ve hata varyansları Şekil 1'de sunulmuştur.

Chi-Square=36.67, df=17, P-value=0.00373, RMSEA=0.070

Şekil 1. Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği tek düzeyli DFA sonuçları ve hata varyansları

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin yapı geçerliliğinin doğrulanması amacıyla yürütülen tek düzeyli DFA sonucunda modelin uyum değerlerinin bazılarının belirlenen ölçütler aralığında olmadığı belirlenmiştir ($\chi^2 = 56.18$; $sd = 19$, $\chi^2 / sd = 2.96$; NFI = .94; CFI = .96; RMSEA = .091; SRMR = .050). Yapılan alanyazın taraması sonucu LISREL programının araştırmacılara bazı düzeltmeler önerebileceği (Schreiber, Nora, Stage, Barlow ve King, 2006) göz önüne alınarak modifikasyon önerileri incelenmiştir. Ayrıca önerilen düzeltmelerin araştırmacının kurduğu modeli iyileştirme amacıyla yapıldığı belirlenmiştir. Bu amaçla incelenen modifikasyon önerilerinde 8 ile 7 ve 4 ile 3 maddeleri arasında modifikasyon önerildiği belirlenmiştir. Bu önerilerden ilk olarak χ^2 değerinde daha fazla değişme oluşturacak 8 ile 7 maddeleri arasında modifikasyon yapılmış ve modelin uyum değerlerinin bazılarının belirlenen ölçüt aralığına çok yakın olduğu tespit edilmiştir ($\chi^2 = 43.97$; $sd = 18$, $\chi^2 / sd = 2.44$; NFI = .95; CFI = .97; RMSEA = .079; SRMR = .045). İlk modifikasyon sonucunda elde edilen uyum değerlerinin kabul edilebilir ölçütlere çok yakın olması ayrıca LISREL programının tekrardan 4 ile 3 maddeleri arasında modifikasyon önerdiği dikkate alınarak ikinci modifikasyon yapılmıştır. Alanyazın incelendiğinde önerilen düzeltmelerin modelin uyum değerleri için belirlenen ölçütleri elde edebilmesini sağlayamadığı durumda modelin teorik yapıya uygun olarak yeniden kurulması önerilmektedir (Schreiber ve diğ., 2006). Ayrıca modifikasyonlar uygulanacaksa teorik olarak da mantıklı olmasının altı çizilmektedir (Diamantopoulos ve Siguaw, 2000). Bütün bunlar göz önüne alındığında yapılan modifikasyonların ilgili boyutlara ait maddeler arasında olduğu ve yapılan düzeltmelerin farklı yapılar olabileceğine yönelik herhangi bir durum oluşturmadığı için ölçme hatalarının ilişkilendirilmesinin kuramsal açıdan uygun olduğu düşünülmüştür.

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin uygulanan örneklem üzerinde geçerliliğini tespit edebilmek amacıyla yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda modelin uyum indeks değerlerinin belirlenen ölçülere uygun olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 1'de belirtilmiştir.

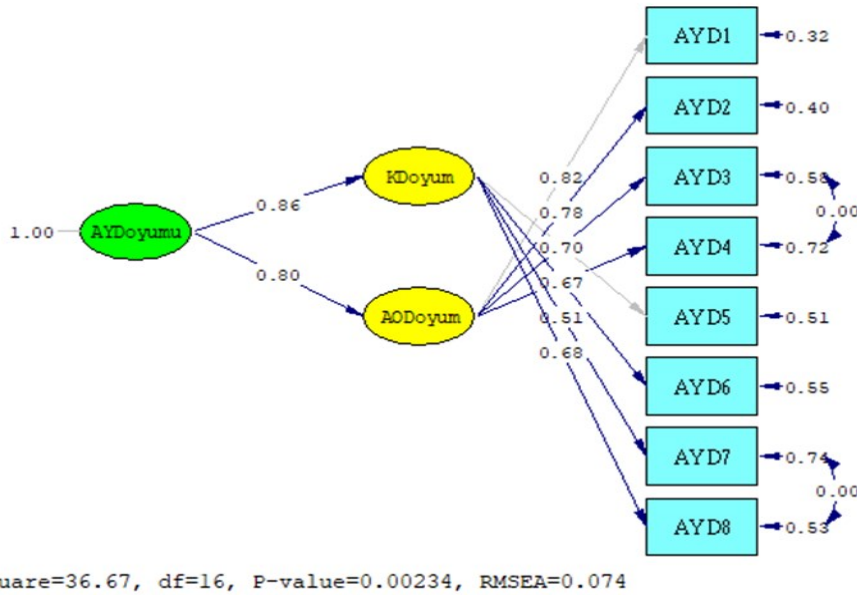
Tablo 1

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği Tek Düzeyli DFA Sonucu Model Uyum İndeksleri Tablosu

Uyum İndeksleri	İlk Model	1. Modifikasyon	2. Modifikasyon
Ki-kare/sd	2.96	2.44	2.16
NNFI	.94	.95	.96
CFI	.96	.97	.98
SRMR	.050	.045	.042
RMSEA	.091	.079	.070

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik analizleri kapsamında yapılan tek düzeyli doğrulayıcı faktör analizi sonucunda önerilen modifikasyonlar tamamlandıktan sonra model uyum indeksleri ($\chi^2 = 36,67$; $sd = 17$, $\chi^2 / sd = 2.16$; NFI = .96; CFI = .98; RMSEA = .070; SRMR = .042) olarak bulunmuştur. Analizler sonrasında uyum indeksleri incelendiğinde Akademik Yaşam Doyum Ölçeği'nin tek düzeyli doğrulayıcı faktör analizi değerlerinin iyi düzeyde uyum gösterdiği (Bayram, 2016; Kline, 2016; Meydan ve Şeşen, 2011; Tabachnick ve Fidell, 2014) ifade edilebilir.

Ölçekte doğrulayıcı faktör analizine ilişkin her bir maddeye ait standardize çözümleme değerlerinin anlamlılığı için belirlenen *t* değerleri incelendiğinde 5.97 ile 13.87 arasında olduğu görülmektedir. Hesaplanan *t* değerleri tüm maddeler için $p < .01$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Ayrıca Jöreskog ve Sörbom (1996) *t* değerleri ile ilgili kırmızı ok bulunmamasının tüm maddelerin .05 düzeyinde anlamlı olduğunu ifade ettiğini bildirmektedir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda maddelere ait hata varyansları .31 ile .81 arasında değiştiği gözlenmiştir. Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin belirlenen yapısını ortaya koymak amacıyla ikinci düzey DFA yapılmıştır. Akademik Yaşam Doyum Ölçeği'nin ikinci düzey DFA sonuçları ve hata varyansları Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği ikinci düzey DFA sonuçları ve hata varyansları

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin yapı geçerliliğinin doğrulanması amacıyla yürütülen ikinci düzey DFA sonucunda modelin uyum değerlerinin bazılarının belirlenen ölçütler aralığında olmadığı belirlenmiştir ($\chi^2 = 56.18$; $sd = 18$, $\chi^2 / sd = 3.12$; NFI = .94; CFI = .95; RMSEA = .095; SRMR = .050). Yapılan alanyazın taraması sonucu LISREL programının araştırmacılara bazı düzeltmeler önerebileceği göz önüne alınarak modifikasyon önerileri incelenmiştir. Bu amaçla incelenen modifikasyon önerilerinde 8 ile 7 ve 4 ile 3 maddeleri arasında modifikasyon önerildiği belirlenmiştir. Bu önerilerden ilk olarak χ^2 değerinde daha fazla değişme oluşturacak 8 ile 7 maddeleri arasında modifikasyon yapılmış ve modelin uyum değerlerinin bazılarının belirlenen ölçüt aralığına çok yakın olduğu tespit edilmiştir ($\chi^2 = 43.97$; $sd = 17$, $\chi^2 / sd = 2.59$; NFI = .95; CFI = .97; RMSEA = .082; SRMR = .045). İlk modifikasyon sonucunda elde edilen uyum değerlerinin kabul edilebilir ölçütlere çok yakın olması ayrıca LISREL programının tekrardan 4 ile 3 maddeleri arasında modifikasyon önerdiği dikkate alınarak ikinci modifikasyon yapılmıştır ($\chi^2 = 36.67$; $sd = 16$, $\chi^2 / sd = 2.29$; NFI = .96; CFI = .98; RMSEA = .074; SRMR =

.042). İkinci düzey DFA sonrasında yapılan modifikasyonların ilgili boyutlara ait maddeler arasında olduğu ve yapılan düzeltmelerin farklı yapılar olabileceğine yönelik herhangi bir durum oluşturmadığı için ölçme hatalarının ilişkilendirilmesinin kuramsal açıdan uygun olduğu düşünülmüştür. Elde edilen bulgular Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 2

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği İkinci Düzey DFA Sonucu Model Uyum İndeksleri Tablosu

Uyum İndeksleri	İlk Model	1.Modifikasyon	2. Modifikasyon
Ki-kare/Sd	3.12	2.59	2.29
NNFI	.94	.95	.96
CFI	.95	.97	.98
SRMR	.050	.045	.042
RMSEA	.095	.082	.074

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği için yürütülen ikinci düzey DFA sonucunda önerilen modifikasyonlar tamamlandıktan sonra model uyum indeksleri ($\chi^2 = 36.67$; $sd = 16$, $\chi^2 / sd = 2.29$; NFI = .96; CFI= .98; = .074; SRMR = .042) olarak bulunmuştur. Analizler sonrasında uyum indeksleri incelendiğinde Akademik Yaşam Doyum Ölçeği'nin iki düzeyli doğrulayıcı faktör analizi değerlerinin iyi düzeyde uyum gösterdiği (Bayram, 2016; Kline, 2016; Meydan ve Şeşen, 2011; Tabachnick ve Fidell, 2014) ifade edilebilir.

Ölçekte doğrulayıcı faktör analizine ilişkin her bir maddeye ait standardize çözümlenme değerlerinin anlamlılığı için belirlenen t değerleri incelendiğinde 4.53 ile 11.41 arasında olduğu görülmektedir. Hesaplanan t değerleri tüm maddeler için $p < .01$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Ayrıca Jöreskog ve Sörbom (1996) t değerleri ile ilgili kırmızı ok bulunmamasının tüm maddelerin .05 düzeyinde anlamlı olduğunu ifade ettiğini bildirmektedir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda maddelere ait hata varyansları .32 ile .74 arasında değiştiği gözlenmiştir. Sonuç olarak tüm bu bulgular Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin evrende doğrulandığını göstermiştir. Bir diğer ifade ile 8 maddelik Akademik Yaşam Doyumu ölçme aracının iyi bir uyum gösterdiği ve uygulanabilir olduğu söylenebilir.

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği için iki düzeyli doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ilk olarak standardize edilmiş regresyon katsayılarının anlamlılığı incelenmiştir. Şekil 2'de görüldüğü üzere faktör yük değerleri .51 ile .82 arasında değişmektedir ($p < .01$). Modelin doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek için uyum iyiliği indeksleri ele alındığında verinin kabul edilebilir uyum iyiliği indekslerine sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'ne ait Lamdax değerleri (standardize edilmiş faktör yük değerleri), açıklayıcılık varyans değerleri ve orijinal ölçeğin açıklanan varyansı, Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Uyarlama Sonucuna Ait Lamdax ve Açıklayıcılık Varyans Değerleri ile Orijinal Ölçeğin Açıklanan Varyans Oranı ve Madde Faktör Yük Değerleri

Maddeler	λ	R^2	Orijinal Ölçeğin Açıklanan Varyans Oranı ve Madde Faktör Yük Değerleri
Akademik Ortamdan Doyum	.86	.74	% 29
1. Bulduğum yükseköğrenim kurumundan memnunum.	.82	.69	.70
2. Aldığım eğitimden memnunum.	.78	.62	.50
3. Bulduğum yükseköğretim kurumunun ders dışı faaliyetlerinden memnunum.	.65	.39	.70
4. Bulduğum yükseköğretim kurumunun kampüsündeki çalışma koşullarından memnunum.	.52	.24	.80
Kişisel Doyum	.80	.63	% 28
5. Aldığım derslere olan katılımımdan memnunum.	.70	.55	.71
6. Akademik performansımdan memnunum.	.67	.47	.73
7. Kampüs içerisinde aynı eğitimi aldığım arkadaşlarımla olan ilişkilerimden memnunum.	.51	.19	.68
8. Öğretim elemanları ile olan ilişkilerimden memnunum.	.68	.40	.74

Tablo 3'te görüldüğü üzere, standardize edilmiş faktör yük değerlerinin yanı sıra ölçme modelindeki gözlenen değişkenlerin temsil ettikleri gizil değişkeni açıklama varyanslarının da oldukça yüksek ($R^2 = .19$ ile $.69$ arasında) olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçüt - Bağıntılı Geçerlik Çalışması

Ölçüt-bağıntılı geçerlik çalışması kapsamında 235 kişilik örneklem üzerinden Türkçeye uyarlanan Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği ile ölçüt ölçme araçlarından (YDÖ, PNDÖ ve İBBSÖ) ve genel not ortalamalarından elde edilen puanlar arasındaki korelasyonlar hesaplanmıştır. Uygulanan ölçeklerden elde edilen verilerin normal dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Ölçüt bağımlı geçerlik kapsamında elde edilen korelasyon değerleri, çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği ile ölçüt ölçme araçlarından (YDÖ, PNDÖ ve İBBSÖ) ve genel not ortalamalarından elde edilen puanlar arasındaki korelasyonlar hesaplanmıştır. Uygulanan ölçeklerden elde edilen verilerin normal dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Ölçüt bağımlı geçerlik kapsamında elde edilen korelasyon değerleri, çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği (AYDÖ) ile Ölçüt Araçlarından Elde Edilen Ortalama Arasındaki Korelasyonlar

	\bar{X}	SS	Çar.	Bas.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
KD	14.66	3.31	-.38	-.25	1									
AOD	11.69	3.61	.11	-.48	.53*	1								
AD	26.34	6.05	-.02	-.20	.86*	.88*	1							
PD	30.41	7.67	-.09	-.15	.45*	.36*	.46*	1						
ND	24.29	7.90	.54	-.13	-.29*	-.31*	-.34*	-.38*	1					
YD	20.89	7.44	-.21	-.74	.40*	.41*	.46*	.42*	-.36*	1				
KS	28.68	7.42	-.45	-.46	.34*	.31*	.37*	.55*	-.47*	.48*	1			
ÖY	25.81	5.72	.04	.26	.28*	.29*	.33*	.52*	-.45*	.50*	.65*	1		
BS	54.49	11.97	-.26	.12	.35*	.33*	.39*	.59*	-.51*	.54*	.93*	.88*	1	
GNO	80.77	10.96	-.98	.63	.25*	.17*	.24*	.09	-.09	.04	.05	.05	.06	1

KD: Kişisel Doyum Alt Boyutu; AOD: Akademik Ortamdan Doyum Alt Boyutu; AD: Akademik Yaşam Doyumu Toplam Puanı; PDUYGU: Pozitif Duygu Alt Ölçeği; NDUYGU: Negatif Duygu Alt Ölçeği; YD: Yaşam Doyumu; KS: Kendini Sevme Alt Boyutu; ÖY: Öz-yeterlik Alt Boyutu; BS: Benlik Saygısı Toplam Puanı, GNO: Genel Not Ortalaması.

Elde edilen korelasyon analizi sonucunda akademik yaşam doyumu alt boyutu olan kişisel doyum ile akademik ortamdan doyum ($r = .53, p < .01$), toplam akademik doyum ($r = .86, p < .01$), olumlu duygulanım ($r = .45, p < .01$), yaşam doyumu ($r = .40, p < .01$), kendini sevme alt boyutu ($r = .34, p < .01$), öz-yeterlik alt boyutu ($r = .28, p < .01$), toplam benlik saygısı ($r = .35, p < .01$) ve genel not ortalaması arasında ($r = .25, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan kişisel doyum ile olumsuz duygu ($r = -.30, p < .01$) arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bir diğer bulgu incelendiğinde akademik yaşam doyumu alt boyutu olan akademik ortamdan doyum ile toplam akademik doyum ($r = .88, p < .01$), olumlu duygulanım ($r = .36, p < .01$), yaşam doyumu ($r = .41, p < .01$), kendini sevme alt boyutu ($r = .31, p < .01$), öz-yeterlik alt boyutu ($r = .29, p < .01$), toplam benlik saygısı ($r = .33, p < .01$) ve genel not ortalaması arasında ($r = .17, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan akademik ortamdan doyum ile olumsuz duygu ($r = -.31, p < .01$) arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca akademik doyum ölçeğinden elde edilen toplam puan ile olumlu duygulanım ($r = .46, p < .01$), yaşam doyumu ($r = .46, p < .01$), kendini sevme alt boyutu ($r = .37, p < .01$), öz-yeterlik alt boyutu ($r = .33, p < .01$), toplam benlik saygısı ($r = .39, p < .01$) ve genel not ortalaması arasında ($r = .24, p < .01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan akademik doyum ölçeğinden elde edilen toplam puan ile olumsuz duygu ($r = -.34, p < .01$) arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Elde edilen bu bulgular Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin ölçüt bağıntılı geçerliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Ölçüt - Bağıntılı Geçerlik Çalışması

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nde yer alan her bir madde için madde ortalamaları, standart sapmaları, madde-toplam korelasyonları ve üst % 27 ve alt % 27'lik grupların madde puanları arasındaki farkın anlamlılığı için t testi sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Akademik Yaşam Doyum Ölçeği'ne ilişkin Ortalama, Standart Sapma, Madde Toplam Korelasyonları ve % 27'lik Üst-Alt Grup Farkına İlişkin Bağımsız Gruplar için t testi Değerleri

Madde No	\bar{X}	SS	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarıldığında Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı	t (Üst % 27 alt % 27) (n1 = n2 = 63)
Ayd1	3.41	1.16	.66	.79	15.82*
Ayd2	3.39	1.11	.62	.79	12.92*
Ayd3	2.09	1.12	.52	.80	10.52*
Ayd4	2.80	1.24	.49	.81	11.50*
Ayd5	3.51	1.15	.57	.80	11.94*
Ayd6	3.49	1.08	.53	.80	11.29*
Ayd7	3.83	1.14	.41	.82	7.79*
Ayd8	3.83	1.07	.56	.80	10.92*

* $p < .01$

DFA sonucunda iki boyuttan meydana gelen 8 maddelik ölçeğin madde analizleri yapılarak ölçekte bulunan maddelerin ölçülmek istenen özelliği ölçme amacına hizmet edip etmediği ve ölçülmek istenen özelliğe sahip olan bireylerle olmayan bireyleri ayırt edip etmediği belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre ölçeğin düzeltilmiş madde-toplam test korelasyonları incelendiğinde değerler ($r = .41$) ile ($r = .66$) arasında değişmektedir (Tablo 5). Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .30 ve daha yüksek olması, ölçek maddelerinin güvenilirliğine bir kanıt olarak kullanılmaktadır (Field, 2013). Bu sonuçlar, ölçekteki maddelerin güvenilirliklerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen özelliği ölçme amacına hizmet ettiğine işaret etmektedir. Tablo 5 incelendiğinde maddenin çıkarıldığında Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısının değişmediği sonuç olarak bütün maddelerin ölçeğin tamamına yönelik güvenilirliğine olumlu yönde katkı yaptığı da söylenebilir (Field, 2013). Elde edilen bir diğer sonuçta ise ölçeğin % 27 üst ve alt gruplarının madde puanları arasındaki farklara ilişkin t değerlerinin 7.79-15.82 arasında değiştiği ve hepsinin de anlamlı olduğu ($p < .01$) görülmektedir. Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin iç tutarlık, iki yarı güvenirliliği ve yapısal güvenirlilik çalışması 235 kişiden elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilirken test tekrar test güvenirliliği ise 54 kişilik öğrenci grubundan elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin iç tutarlık, iki yarı güvenirliliği, test tekrar test güvenirliliği ve yapısal güvenirlilik katsayıları Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6

Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği İç Tutarlık ve Test Tekrar Test Güvenirliliği ve İki Yarı Güvenirlilik Katsayıları

Ölçek	İç Tutarlık	İki Yarı Güvenirlilik	Test-tekrar Test Güvenirliliği	Yapısal Güvenirlilik
Kişisel Doyum Alt Boyutu	.78	.72	.78	.72
Akademik Ortam Doyum Alt Boyutu	.73	.65	.82	.79
Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği	.82	.70	.76	.86

Tablo 6 incelendiğinde güvenirlilik çalışması kapsamında ölçeğin kişisel doyum alt boyutunun iç tutarlık katsayısı (α) .78 ve iki yarı güvenirlilik korelasyon katsayısı ($r = .72$), test-tekrar test güvenirliliği ($r = .78$) ve yapısal güvenirlilik ise .72 olarak hesaplanmıştır. Diğer alt boyut olan akademik ortam doyumunun iç tutarlık katsayısı (α) .73 ve iki yarı güvenirlilik korelasyon katsayısı ($r = .65$), test-tekrar test güvenirliliği ($r = .82$) ve yapısal güvenirlilik ise .79 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin geneli için hesaplanan iç tutarlık katsayısı (α) .82 ve iki yarı güvenirlilik korelasyon katsayısı ($r = .70$), test-tekrar test güvenirliliği ($r = .76$) ve yapısal güvenirlilik ise .86 olduğu ortaya çıkmıştır. Literatür incelendiğinde iç tutarlık ve yapısal güvenirlilik katsayıları için .70 ve yukarısının yeterli olduğu (Hair, Hult, Ringle ve Sarstedt, 2016; Kalaycı, 2009; Nunnally ve Bernstein, 1994; Şencan, 2005), bunun yanı sıra iki yarı güvenirlilik ve test tekrar test için de yüksek düzeyde korelasyon değerlerinin yüksek düzeyde güvenilir sonuçlar ortaya çıkardığının (Field, 2013) vurgulandığı tespit edilmiştir. Bu bulgular ölçeğin tatmin edici düzeyde güvenirliliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmanın amacı Nogueira ve diğ., (2019) tarafından geliştirilen Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik ölçümlerinin yapılmasıdır. Ölçeğin dilsel eşdeğerlik çalışması İngilizce ve Türkçe dillerine hâkim akademisyenlerden gelen dönütlerle gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği

kapsamında yapılan DFA analizi ile Akademik Yaşam Doyumu Ölçeğinin 8 maddeli ve iki boyutlu orijinal faktör yapısının Türk üniversite öğrencilerinden oluşan örnekleme doğrulandığı gözlenmiştir. DFA sonucunda oluşturulan bu yapısal modelin uyum indekslerinin tamamının iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Bayram, 2013; Tabachnick ve Fidell, 2014). Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yürütüldüğü çalışmada, iki boyutlu faktör yapısının ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu faktörler yakından incelendiğinde kişisel doyum ile akademik ortamdaki doyum olarak adlandırıldığı tespit edilmiştir. Bunlardan kişisel doyum alt boyutunda bulunan maddelerin 5., 6., 7. ve 8. maddeler olduğu, faktör yük değerlerinin .68 ile .74 arasında değerlere sahip olduğu ve açıklanan varyans oranının ise % 29 olduğu görülmüştür. Diğer taraftan akademik ortamdaki doyum alt boyutunda bulunan maddelerin ise 1., 2., 3. ve 4. maddeler olduğu, faktör yük değerlerinin .50 ile .80 arasında değerlere sahip olduğu ve açıklanan varyans oranının ise % 28 olduğu tespit edilmiştir. Bütün bunlara ek olarak Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin güvenilirliğinin ise geliştirilme çalışmasında iç tutarlık katsayısı değeri incelenerek belirlendiği görülmüştür. Ölçeğin iç tutarlık katsayısının kişisel doyum alt boyutu için .72, akademik ortamdaki doyum alt boyutu için .74 ve ölçeğin geneli için ise .80 olarak rapor edildiği belirlenmiştir. Türk örneklemeden elde edilen veriler üzerinde yürütülen analizler sonucunda da ölçekte bulunan 5., 6., 7. ve 8. maddelerin kişisel doyum alt boyutunda yer aldığı, bu maddelerin .52 ile .82 arasında faktör yüküne sahip oldukları bu boyutun açıklanan oranının ($R^2 = .74$) olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer boyutu oluşturan 1., 2., 3. ve 4. maddelerinde Türk örnekleminde akademik ortamdaki doyum alt boyutunda yer aldığı, bu maddelerin .51 ile .70 arasında faktör yüküne sahip oldukları ve boyutun açıklanan oranının ise ($R^2 = .63$) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan güvenilirlik analizleri sonucunda da iç tutarlık katsayısının kişisel doyum boyutu için .78, akademik ortamdaki doyum alt boyutu için .73 ve ölçeğin geneli için ise .82 olduğu görülmüştür. Yapılan çalışma sonucunda hem yapı geçerliği sonuçları hem de güvenilirlik sonuçlarının, orijinal ölçeğin sonuçları ile oldukça benzerlik gösterdiği söylenebilir. Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması kapsamında elde edilen bu bulgular, ölçeğin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, bireylerin akademik ve psikolojik durumları ile ilgili araştırmalar yürüten araştırmacılara, çalışmalarında kullanabilecekleri psikometrik bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Ölçeğin ölçüt bağımlı geçerli çalışmaları kapsamında yapılan korelasyon analizi sonucunda, Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği toplam puan ortalamasının ve alt boyutlarının (Kişisel Doyum ve Akademik Doyum); pozitif duygulanım, yaşam doyumunu, benlik saygısı toplam puan ve alt boyutları (kendini sevme ve öz yeterlik), genel not ortalaması ile pozitif yönde anlamlı ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği toplam puan ortalamasının ve alt boyutlarının (Kişisel Doyum ve Akademik Doyum) negatif duygulanım ile negatif yönde anlamlı ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen bu bulgular üniversite öğrencilerinin akademik yaşam doyumlarının akademik ve psikolojik iyi olma durumlarıyla ilişkilendirilebilecek önemli bir kavram olduğunu düşündürmektedir. İlgili literatürde akademik yaşam doyumunun, pozitif duygulanım, akademik performans ile pozitif yönde, olumsuz duygulanım ile negatif yönde ilişkili olduğunu ortaya koyan çalışmalar vardır (Balkıs ve Duru, 2016, 2017). Ayrıca, ilgili literatür incelendiğinde genel yaşam doyumunun benlik saygısı ile pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya koyan çalışmalara rastlanılmakla beraber (Hawi ve Samaha, 2017; Senol-Durak ve Durak, 2011) akademik yaşam doyumunu ile benlik saygısını ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Üniversite öğrencilerinin akademik yaşamlarına dair akademik ve kişisel doyumları arttıkça, yaşamlarını daha olumlu değerlendirme eğiliminde olabilecekleri ve bu eğilimin de olumlu duygulanımların artmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca akademik yaşamlarından doyum alan bireyler akademik yaşamın gereklerine daha iyi uyum gösterecekleri için akademik başarılarının da yüksek olması muhtemel bir durum olarak değerlendirilebilir. Akademik yaşamlarından doyum alan bireyler, gerek aldıkları eğitimden gerekse kampüs yaşamından genel olarak memnuniyet duyarlar. Akademik yaşamlarına yönelik değerlendirmeleri olumlu olan bireylerin kendi benliklerine yönelik genel değerlendirmelerinin de olumlu yönde olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bireylerin benlik saygıları arttıkça kendilerini engellemelerinin azaldığı bilgisi ışığında (Barutçuoğlu ve Demir, 2017), benlik saygısı yüksek olan bireylerin akademik hedeflerine ulaşmaları noktasında kendilerine engeller oluşturmadıkları bu yüzden de akademik yaşamdan daha çok doyum aldıkları düşünülebilir.

Bu çalışma, ortaya koymuş olduğu sonuçlarla birlikte bazı sınırlılıklara sahiptir. Araştırmanın örneklemini Bayburt Üniversitesinde eğitimlerinde devam eden 235 üniversite öğrencisi ile sınırlıdır. İleride yapılacak çalışmalar, daha geniş örneklem gruplarıyla gerçekleştirilebilir. Farklı grupların kapsam içine alındığı çalışmalar ile ölçme değişmezliği sınanabilir. Bunun yanında Akademik Yaşam Doyumu Ölçeği bireylerin kampüs yaşantısına ve eğitim ortamına yönelik değerlendirmelerini kapsadığı için farklı üniversitelerden öğrencilerin katılımcı olduğu çalışmalar yapılabilir. Ayrıca bu çalışmada dil eş değeri alan uzmanlarınca verilen dönütler ile gerçekleştirilmiştir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda dil eş değeri çalışmaları kapsamında, ölçeğin Türkçe-İngilizce taslak formları öğrencilere belirli zaman aralıkları ile uygulanabilir. Bu araştırmanın verileri öz bildirim dayalı, nicel veri toplama teknikleri ile elde edilmiştir. İleride yapılacak olan çalışmalarda nitel ve nicel veri toplama tekniklerinden beraber yararlanılarak karma desenli çalışmalar yapılması önerilebilir. Araştırmanın ortaya koyduğu bulgular üniversitelerde görev yapan ruh sağlığı çalışanlarının yapacağı çalışmalar için de yol gösterici

olabilir. Üniversitelerde görev yapan ruh sağlığı çalışanları üniversite öğrencilerinin benlik saygılarını, akademik başarılarını, yaşam doyumlarını incelerken akademik yaşamlarına yönelik doyumlarını değerlendirmeye yönelik çalışmalar yürütülebilirler. Buna bağlı olarak üniversite yetkilileri tarafından öğrencilerinin akademik yaşam doyumlarını artırmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir. Böylece üniversite öğrencilerinin akademik ve psikolojik iyi oluşlarına katkı sağlanabilir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: *Bu araştırma, Bayburt Üniversitesi Etik Kurulunun 05/08/2020 tarihli 2020/60 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.*

Kaynakça / References

- Balkis, M. (2013). Academic procrastination, academic life satisfaction and academic achievement: The mediation role of rational beliefs about studying. *Journal of Cognitive & Behavioral Psychotherapies*, 13(1), 57-74.
- Balkis, M., & Duru, E. (2016). Procrastination, self-regulation failure, academic life satisfaction, and affective well-being: Underregulation or misregulation form. *European Journal of Psychology of Education*, 31(3), 439-459. doi: 10.1007/s10212-015-0266-5
- Balkis, M., & Duru, E. (2017). Gender differences in the relationship between academic procrastination, satisfaction with academic life and academic performance. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 15(1), 105-125. doi: 10.14204/ejrep.41.16042
- Bayram, N. (2016). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş AMOS uygulamaları*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research*. New York: The Guilford Press.
- Bukhari, S. R., & Saba, F. (2017). Depression, anxiety and stress as negative predictors of life satisfaction in university students. *Rawal Medical Journal*, 42(2), 255-257.
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL: A guide for the uninitiated*. London: Sage.
- Diener, E., & Diener, M. (1995). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 653-663.
- Diener, E., & Ryan, K. (2009). Subjective well-being: A general overview. *South African Journal of Psychology*, 39(4), 391-406. doi: 10.1177/008124630903900402
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276-302.
- Durak, M., Durak, E. S., & Gencoz, T. (2010). Psychometric properties of The Satisfaction with Life Scale among Turkish university students, correctional officers, and elderly adults. *Social Indicators Research*, 99(3), 413-429. doi: 10.1007/s11205-010-9589-4
- Erkan, S., Özbay, Y., Çankaya, Z. C. ve Terzi, Ş. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım arama gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 94-107.
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (4th ed.). London: Sage Publications Ltd.
- Gençöz, T. (2000). Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(46), 19-26.
- George, D., & Mallery, P. (2019). *IBM SPSS statistics 25 step by step: A simple guide and reference* (15th ed.). New York, NY: Routledge.
- Hair Jr, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C., & Sarstedt, M. (2016). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*. California: Sage Publications.
- Hawi, N. S., & Samaha, M. (2017). The relations among social media addiction, self-esteem, and life satisfaction in university students. *Social Science Computer Review*, 35(5), 576-586. doi: 10.1177/0894439316660340
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Ilies, R., Yao, J., Curseu, P. L., & Liang, A. X. (2018). Educated and happy: A four-year study explaining the links between education, job fit, and life satisfaction. *Applied Psychology*, 68(1), 150-176. doi: 10.1111/apps.12158
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik uygulamaları* (4. baskı). Ankara: Asil Yayınevi.
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). New York, NY: Guilford Press.
- Korukoğlu, A. (2003). Üniversite öğrencilerinin eğitimden beklentileri. Ege Üniversitesi İİBF Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 79-89.
- Kumar, P. K. (2006). Academic Life Satisfaction Scale (ALSS) and its effectiveness in predicting academic success. *Online Submission*. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=ED491869>
- Levinson, D. J. (1986). A conception of adult development. *American Psychologist*, 41(1), 3-13.

- McKenzie, K., & Schweitzer, R. (2001). Who succeeds at university? Factors predicting academic performance in first year Australian university students. *Higher Education Research & Development*, 20(1), 21-33.
- Nogueira, M. J., Antunes, J. P., & Sequeira, C. (2019). Development and psychometric study of the Academic Life Satisfaction Scale (ALSS) in a higher education students sample. *Nursing & Healthcare International Journal*, 3(2), 1-8. doi: 10.23880/nhij-16000183
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). New York, NY: McGrawHill.
- Olcár, D., Rijavec, M., & Golub, T. L. (2019). Primary school teachers' life satisfaction: The role of life goals, basic psychological needs and flow at work. *Current Psychology*, 38(2), 320-329.
- Schmitt, N., Oswald, F. L., Friede, A., Imus, A., & Merritt, S. (2008). Perceived fit with an academic environment: Attitudinal and behavioral outcomes. *Journal of Vocational Behavior*, 72, 317-335. doi: 10.1016/j.jvb.2007.10.007
- Schreiber, J. B., Nora, A., Stage, F. K., Barlow, E. A., & King, J. (2006). Reporting structural equation modeling and confirmatory factor analysis results: A review. *The Journal of Educational Research*, 99(6), 323-338. doi: 10.3200/JOER.99.6.323-338
- Senol-Durak, E., & Durak, M. (2011). The mediator roles of life satisfaction and self-esteem between the affective components of psychological well-being and the cognitive symptoms of problematic Internet use. *Social Indicators Research*, 103(1), 23-32. doi: 10.1007/s11205-010-9694-4
- Stevens, J. P. (2009). *Applied multivariate statistics for social sciences* (5th ed.). New York, NY: Routledge Taylor & Francis Group.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R. ve Fırat, N. Ş. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 429-452.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Ekinoks.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2014). *Using multivariate statistics* (6th ed.). London: Pearson Education Limited.
- Ülker Tümlü, G. ve Receptoğlu, E. (2013). Üniversite akademik personelinin psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 205-213. doi: 10.5961/jhes.2013.078
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The PANAS scale. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063-1070.